

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmaza hiši „Gledališka stolba“. Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Deželni zbor kranjski.

V Ljubljani 26. junija.

(II. seja.) Seja se prične ob 10. uri dopoldne. Zapisnik prve seje, katerega prebere gosp. zapisnikar v slovenskem jeziku se odobri.

Vrše se volitve.

V finančni odsek izvoljeni so: Dr. Mosché (načelnik), dr. pl. Schrey (namestnik), Dev, Kersnik, dr. Vošnjak, Murnik, dr. Poklukar, dr. vitez Bleiweis-Trsteniški, dr. Mauer, Detela in Dežman.

V gospodarski odsek: Dr. Poklukar (načelnik), baron Schwegel (namestnik), Svetec, dr. Samec, dr. Papež, Pakiz, Detela, Luckman, baron Zois.

V peticijski odsek: Dr. Zarnik (načelnik), Dežman (namestnik), Pfeifer, Lavrenčič, Mohar.

V odsek za pregledovanje letnega sporočila deželnega odbora: Profesor Šuklje (načelnik), vitez Gutmannsthal (namestnik), baron Apfaltrern, dr. Dolenc, Klun, Robič, dr. Strbenec.

Vrši se volitev v deželni odbor. Poslanci velikega posestva volijo: odbornikom Dežmana, namestnikom dr. Schrey-a. Poslanci mest in trgov, kupčijske in obrtnijske zbornice volijo odbornikom: Ivana Murnik-a, namestnikom: profesorja Šuklje-ja. Poslanci kmetijskih občin volijo odbornikom: dr. Vošnjaka, namestnikom: dr. Dolenca. Iz vsega deželnega zbora voli se z vsemi glasi proti jednemu (tudi nemški poslanci glasujejo zanj): Oton Detela, namestnikom: Luka Robič.

Vsi izvoljeni odborniki in namestniki izjavijo, da volitev sprejmo. Gospod Detela se posebno zahvali poslancem velikega posestva, da so zanj glasovali in obljubi, da bode v deželnem zboru vsekdar se oziral na interese velikih posestnikov, katere so zelo jednake z interesi kmetovalcev.

Gospod poslanec profesor Šuklje poroča v

imenu odseka za cesarsko adresno. Govornik pravi, da je prevzel mesto poročevalca adresnega odseka tem radostneje, ker so vsi člani odseka kakor deželnega zbora in vse prebivalstvo Kranjske navdušeni za presvito rodbino Habsburško brez razločka strank. 11. julij 1283 l. je zgodovinski dan za slovenski narod, kajti takrat so zastopniki plemstva slavnej Habsburške rodovini obljubili zvestobo in sklenili državnopravno zvezo. To zvezo so držali in hranili potomci, lojaliteta slovenska ostala je neskaljena in neomadeževana v teku 600 let. (Glasno pritrdjevanje.) Slovenski narod je še dandanes tak, kot je bil pred 600 leti: eminently zvest in udan slavnej Habsburške rodovini, to bodo očitno dokazali bližajoči se slavnostni dnevi. (Dobro! Dobro!) In da je naš slovenski narod blagej Habsburške rodovini zvest, to je povsem le naravno. Vsi različni narodi široke Avstrije ljubijo Nj. Veličanstvo presvitlega cesarja Frana Josipa I., utemeljitelja ustavnih pravic. A v prvi vrsti mora hvalo vedeti presvitemu cesarju slovenski narod, kajti presviti cesar Fran Josip I. napravil ga je ravnopravnega, on je omogočil, da je slovenski narod prišel do kulturnega razvoja, da se je pričelo narodno in politično gibanje mej slovenskim narodom. Dobrotljiva roka presvitlega cesarja Frana Josipa I. rešila je slovenski narod politične smrti in mu odkazala varno zavetje narodne ravnopravnosti. Zato bode ime presvitlega vladarja in cesarja Frana Josipa I. vedno tesno zvezano z zgodovino slovenskega naroda, kajti v njegovej blagej osebi bode čestil in slavil slovenski narod zmirom svojega prvega, naj odličnejšega in največjega dobrotnika. (Občna burna pohvala).

Deželni zbor potem sklene, da se o adresnem načrtu obravnava v tajnej seji.

Koncem tajne seje naznani deželni glavar,

da je adresa vzprejeta in da se bode deželni zbor sestel zopet 11. julija t. l., da vzprejme adresno na cesarja v tretjem branji in se 12. julija t. l. pokloni Nj. Veličanstvu presvitemu cesarju. Potem se seja sklene.

Volitve na Goriškem in v Istri.

Volitve na Goriškem so tako izpaile, da se sme vsak Slovenec z njimi ponašati; šest bilo je kandidatov in mej temi je pet jednoglasno voljenih. To je rezultat, kakersnega bi zamen iskali v katerej koli drugej kronovini.

Z jednako radostjo pa ne moremo danes kazati na Istro, kjer so prodrli samo štirji narodni kandidati. Izvoljeni so namreč: V Kopru: Anton Križanac s 75 od 79 glasov in Anton Spinčič s 46 od 79 glasov. V Voloskem Strk in Laginja jednoglasno. Še na jednega poslanca sme se računati v mestih in trgih, tako da bodo Istrani imeli pet zastopnikov v zbornici v Poreču, tedaj precej manj, nego se je računalo, a vendar dober začetek. Uzroki, da ni povsod šlo po volji in po računu, so razni.

V Pulji in v Vodnjanu zmagal bi bil dr. Stanič, da neso v zadnji hip mornarski uradniki dobili ukaz, da ne smejo glasovati. Nasledek tega zaukaza je volitev irredentovca namesto uradnega avstrijskega domoljuba. Postopanje vlade v Istri nam je popolnem nerazumljivo. Jasno je, ko bel dan, da je vlada Slovence v Kopru in v Voloskem kolikor toliko protežirala, drugod pa bi morali skoro ravno nasprotno trditi. Na Krku godile so se nerednosti, da skoro ni verjeti, a vse je dokazano. Društvo „Edinost“ poročilo je vse nezakonitosti ministerstvu na Dunaj, ob enem pa poslalo deputacijo k namestniku Depretisu, kateri je nekatere nerednosti pripoznal in popravil, a za druge se ni hotel meniti. Odpošlje se v tej zadevi tudi spomen na min.

LISTEK.

Pillone.

(Danski spisal Viljem Bergsøe, poslovenil I. P.)

(Dalje.)

„Mlada deklica je široko odprla okno in mahaje z robcem glasno klicala ven. Z divjim krikom, podobnim tigrovemu rjoenju, planil je Pillone na njo, prijel jo za roko, zamašil jej usta z robcem in zadel jo na ramo, kakor otroka. Slišal sem odpirati in zopet zaloputniti vrata, slišal sem urno teči po marmorjevih stopnicah in spodaj v temi tavati in zadevati se sem ter tja . . . na jedenkrat razleglo se je dolgo glasno kričanje, da je kar šlo skozi ušesa, — čul sem neko truplo pasti na tla, po tem pa škripanje svete podobe — in vse bilo je tiho, kakor v grobu.“

„Od strahu zgrudil sem se na zofo, prvo trenutje nesem mogel zbrati svojih mislij. Šumelo mi je v ušesih; mislil sem, da slišim daljne glasove in klice, kakor bi prihajali iz kakega globokega prepada. Zavohal sem dim, prestrašen skočil sem k durim, — bile so od zunaj zaklenene.“

„Nesem dolgo premišljeval, skočil sem k oknu in spustil se po starem, kakor roka debelem srobotu v vrt, ko sem zaslišal ravno prihajati žandarje iz vinogradov.“

„Bežal sem v temni pomarančni gozdlič, iz katerega je peljala ozka steza v zraven ležeče vrte in po ovinkih prišel sem, ne da bi me bil kdo zapazil, v Cucumelo.“

„Tu je bilo vse po konci. Patrole so prihajale in odhajale, ljudje so poloblečeni begali sem ter tja, in stari vratar me od strahu ni spoznal, ko sem ga nagovoril. Prišel sem v svojo sobo v takem duševnem stanju, ki se ne da popisati. Zrak zdel se mi je težak in soparen, šel sem na mostovž in odprl tamošnja vrata. Kakšen prizor se mi je odprl!“

„Po vinogradih bilo je polno strelcev in žandarjev, ki so v divjem diru skakali čez ograje. Moje oči iskale so razpadlo vilo, katere nikdar ne pozabim.“

„Stala je mirno kakor poprej s svojimi skrivnostnimi, zabitimi okni, s svojo nagneno streho in čudno zidanimi dimniki. A iz teh vzdigoval se je gost, črn dim, in goreče iskre skakale so okrog, ter nejasna, vedno večja svetloba prikazovala se je za zabitimi okni.“

„Kar se je zaslišalo glasno pokanje. Prilija polovica strebe se je podrla in v temnej noči pokazal se je rudeč pokajoč plamen, ki je osvitljeval črne ciprese, pinije in bele marmorjeve kipe. Kmetu prodril je plamen tudi iz spodnjega nadstropja in ovijal se kakor goreč jezik po temnozelenem gozdu; vila bila je velika goreča grmada, katere ni bilo več moči ugasiti.“

„Žandarji in strelci stali so v vilinem vrtu kakor leni gledalci. Zaman so pridrdrale težke brizgalnice iz Sorrenta: ogenj se je vedno bolj širil, zgrabil štirioglat stolp — in zjutraj bila je mrtva vila razpadlo pogorišče in veter je gonil poslednje vijoče se oblake dima . . .“

„Tisti dan zvečer srečal sem na ozkem potu mej zidovi, ki drže proti Sorrentu, čuden sprevod. Na s svilnatimi robci pokritih nosilnicah, katerih z zlatom vezano pregrinjalo se je bliščalo pri svetlobi voščernih sveč, ležalo je truplo mlade deklice. Dolgi, goti, zlatorameni lasje obdajali so njen obraz, katerega sem tako dobro poznal, s katerega se še po smrti ni bil zgubil čudni kraljevski ponos. Moleči duhovniki, mrmrajoči menihi, strežniki s križi in kadilnicami šli so za nosilnicami. Bila je Filomela, Pillonova nevesta. Našli so jo mrtvo pred staro sveto

sterstvo in vsa stvar, vse pritožbe, vse nezakonitosti in dotični dokazi utegnejo še v državnemu zboru priti v razpravo.

Jako označujoče pa je to, da istrski Hrvati je v nekaterih krogih neso posebno v čisljih. Jako odlična osoba se je celo izrazila, da so mej Hrvati ravno taki irredentovci, kakor mej Italijani. Ako se vrhu tega spomnimo še dopisa, ki je bil pred par meseci v Triesterici in v katerem se je reklo, da se bodo morda še Slovenci postavili proti Hrvatom, potem prav lahko napravimo zaključek, kam vse to meri. Nekaterim krogom ne godi nikakor preobrat, ki se pokazuje v Istri, zlasti pa jim je kvarna zveza in sloga mej Hrvati in Slovenci, katera je pravi in jedini jez proti Irredenti. Na vsak način bi tedaj radi napravili razpor mej Hrvati in Slovenci, kar bi bilo le na korist lahonstvu in ustavovercem. Ta politična modrost ravna se po prastarem načelu: „Divide et impera!“, njej nasproti pa mora biti naše jedino in nepremakljivo gaslo za Istro: Vкупно in složno delovanje s Hrvati.

Le tako bode možno napredovati, vzbujati in čvrstiti narod, da bode pri bodočih volitvah si pridobil in volil zdatnejše število poslancev, da postane toliko zaveden in ponosen, da ga ne upogne niti terorizem, kakršen je bil v Puljskem okraji, niti premoti denar, s katerim so lahoni kupovali glasove.

Nesrečna Dolenjska.

[Izv. dop.]

Kdor potuje po lepi dolenjski strani in svoje oko obrača po prijaznih holmih, obraščenih z vinoko trto in sadnim drevjem, in po rodovitnih dolenjskih dolinicah, misli brez dvombe, da prebiva tod srečno ljudstvo. Žalibog pa tukajšnji narod le malo o sreči govoriti more, marveč se mora le prepogostoma o nesrečnem položaji Dolenjcev govoriti. Zemlja mu sicer dobro plača trud, ki ga ž njo ima, ali drugih neugodnih okoliščin je mnogo, ki mu delajo neprijetno stanje. Prvič tiči do glave v dolgovih, v katere se je deloma sam zakopal, deloma pa so ga v nje pahnile razne neugodne razmere. Drugič ga pa vremenske nezgode bičajo leto za letom. Lanskó leto n. pr. je bilo tako deževno, da niti zrnje niti vino ni moglo dobro dozoreti in da se niti jedno niti drugo ni moglo v suhem vremenu spraviti. Letos pa že zopet skrbi toča, da je statistika ne postavi na laž; kajti statistično je dokazano, da toča v celi avstrijski monarhiji največkrat obišče dolenjsko in spodnje-štajersko stran. Letos je n. pr. že zadnje dni maja potolkla nekatere vasi v Krški in Raški občini; komaj deset dnij je tega, ko je toča grozovito oklestila vinograde in njive okolu Novegamesta in ne davno je zasegla nekatere vasi v Cerkljanski občini. Položaj teh nesrečnih posestnikov je silno žalosten: njivo, od katere je

v malo tednih pričakoval zrnja za vsakdanji kruh, mora hoté ali nehoté pokositi, in žalostno se ozira v vinograd, od katerega bode letos zaman pričakoval potrebnih krajcarjev za velike davke in obresti. Še se neso zacelile rane lanske slabe letine, ki je Dolenjcu večinoma dala n. pr. tako slabega vina, da ga še po 4 gld. vedro ni moči prodati, in komaj so se male podpore za take reveže izprosile (Krška občina n. pr. je dobila 200 gld. deželne in državne pomoči) — že kaže z nova potrkati na vrata deželne in državne blagajne. Nadejamo se pa, da bode milosrčnost deželnih in državnih upraviteljev takoj sprevidela nesrečni položaj Dolenjske, katero bijejo neprenehoma elementarni udarci, katerej toča niti jedno leto ne prizanese.

—ee—

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 26. junija.

Rektor Maassen odgovoril je na omenjeno adreso Dunajskih vseučiliških profesorjev sledeče: „Visoko častiti gospodje! Nesem dvomil nad tem, da ne bi priznali formalno pravo vsakega rektorja, da uporablja svoj virilni glas v deželnem zboru le na podlagi svojega osebnega prepričanja. Pa tudi ne dvomim, da poleg te pravice ne bodeše zanikali dolžnosti rektorjeve, da izrazi ondu, kjer se ne more izogniti glasovanju, svoje mnenje, akopram je nasprotno nazorom drugih članov vseučilišča. In tako je bilo. Jaz naj bi bil odobril ravnanje, katero nese bil v stanu spoznati za pravilno. „Da“ naj bi bil rekel, kjer sem mogel le „ne“ reči. Nezakonito naj bi bil označil naredbo vlade, katera je bila v mojih očeh zakonita. Črno naj bi bil imenoval, kar je bilo za me belo. Politična in narodnostna prepričanja, izrečena v mojem govoru, katera, kakor pravite, Vi ne delite, imel sem že leta 1851, ko sem prvič prišel v Avstrijo in ko sem l. 1855. tu našel drugo domovino. S temi prepričanja sem l. 1867. pri posebnem povodu tudi javno nastopil. Od tega časa imel sem večkrat priliko glasno in javno ja pripoznavati. Ta prepričanja so del mojega bivanja. Pripoznavam ja kot samo ob sebi prihajajoče, dosledne izvore moralčnega svetovnega reda krščanstva. Ž njimi stojim in padem. Ako mi je moglo kaj otežkočiti spolnovati moževó dolžnost, da ne nasprotuje temu, kar spozna za pravo, je bila v tem slučaji misel, da se s svojim glasovanjem stavim v nasprotje z nazori toli čislanih mojih tovarišev. — Dunaj v 24. dan junija 1883 Z odličnim spoštovanjem dr. Friderik Maassen, tačas rektor Dunajske univerze.“ — Mej profesorji, ki one adrese neso bili podpisali, nahajajo se jako odlična imena, kakor: Fran, Albert in Eduard Hofmann, Sigl, Albert, Miklošič, Stefan, Schmarda, Brühl, Böhm, in Fr. Müller.

V Inomostu na Tirolskem obsojen je bil pred nedavnim Sabbadini, voznik Oberdankov, na smrt. „Poll. Corr.“ je potem pisala, da bode skoro gotovo pomiloščen v ječo. Italijanski listi so skoro vsi povzeli to novico ter javljajo brez izjeme,

tudi zmernejši mej njimi, da bi usmrtenje Sabbadinija vzlic dobri volji italijanske vlade, zažušiti vse Avstriji sovražne demonstracije, gotovo oslabilo odnošaje obeh držav.

Zanimljivo je mnenje najodličnejšega ogerškega organa, Nemzet-a, o volilnih agitacijah na Českem, katere se vrše, kakor pravi list, od strani Nemcev z vso besnostjo, od strani Čehov pa jako mirno in spravljivo. Nemci da zelo pretiravajo, ako iščejo v dosedanjem postopanju vlade federalistne namene, na druge strani pa je umevno, da stranka, ki je v manjšini, vedno strastneje postopa, kakor pa močnejša. Nemci pa nemajo pravo, ako trdijo, da se more jednota države nedotakljiva ohraniti le z nemškim elementom. Ves drugačen utis napravi česki volilni poziv, kateri podreduje strankarske namene interesom države, in na tak ton se mora ozir jemati.

Sarajevski metropolit Kosanović odpravil je okrožnico do pravoslavnega duhovenstva v Bosni, v kateri ga poudarja je zajamčeno ravnopravnost vseh veroizpovedanj opominja, da naj se z vso odločnostjo upira verski propagandi, prišedši od katere koli strani. Kaj da je metropolit napotilo k tej okrožnici, o tem ne omenja ničesar v njej. — Civilni upravitelj Bosne, baron Nikolić, je obetal Trentinske deputaciji, da bode podpiral osnovo Trentinske naselbine v okraji Konjiškem. Iz italijanskih Tirol se je že 200 rodbin odpravilo na potovanje v Bosno. — Nov tednik z imenom „Bosnac“ počel je v Brčki izhajati, kateremu je namen, „ljudstvo sprijazniti z obstoječimi naredbami cesarskih oblastnij“.

Vnanje države.

Ruska vlada stala je, piše „Frankf. Ztg.“, zopet jedenkrat pred vprašanjem: „Kako naj se vlada Poljska?“ General Albedinsky, katerega je umrl car Aleksander II. l. 1880. postavil vrhovnim guvernerjem Varšavskim z besedami: „prizadevaj si pomiriti Poljake,“ ta general je umrl, ko je le deloma izvršil to carjevo željo. Sedaj pa je poklican na njega mesto general Gurko, dosedanji guverner Odeški. To nameščenje Poljakom ni neugodno, kar pa bi bilo, ako bi bil prišel, kakor se je začetkom govorilo, grof Drentelen, guverner Kijevski, v Varšavo. To imenovanje Gurkovo sme se torej smatrati za nekak kompromis, pravi omenjeni list, in bi v praksi pomenilo toliko kakor: „nobenih koncesij, pa tudi nobenega nasilstva!“ General Gurko je pred vsem — vojak, dočim je bil Albedinsky le bolj upraviteljski uradnik. Gurko bavi se bode najbrž bolj s podrejenim mu vojaštvom nego z „notranjimi“ poljskimi stvarmi, zato je bil ob jednem tudi imenovan poveljnikom vojski Varšavskega okraja, katero mesto umrli general Albedinsky ni bil zavzemal. Poljakom se bode znabiti izpolnila njihova najljubša želja, da se jih „pusti v miru“.

Iz Bolgarije in vzhodne Rumelije se muhamedanci še vedno selijo. Kakor se trdi, ukrcalo se je samo v Varni okolu sto tisoči možlmskih izseljencev in blizu sto tisoči se jih pripravlja, prodati svoja posestva za vsako ceno, da se morejo potem naseliti v kakej azijske pokrajini otomanske države. Muhamedanci se izseljujejo tudi iz onih pokrajin azijske Turčije, katere so se po rusko-turški vojni

podobo v galeriji. Pillionovo bodalce je še bilo zasajeno v njenih prsih.“

„Nem šel sem za mrtvaškim sprevedom, ki je na svojem potu privabil vedno večje število gledalcev iz hš in poleg pota ležečih vinogradov. Spreved šel je dalje po ozkem potu mej bliščanjem sveč, mrmrajočo molitvijo menihov, proklinjanjem prihajajočega naroda. Šel je čez stari most mimo s cveticami in svetilnico olupšano podobo, čez trg skozi valovito gibanje ljudstva, dokler ni obstal pred malo cerkvijo, iz katere so donele orglje.“

„Samo jaz sem poznal to dramo in vedel, kako se je razmotala. Kamor sem se obrnil, slišal sem proklinjati Pilliona, govoriti o strašnej smrti mlade deklice, povzdigovati njeno lepoto ter pritoževati se čez žandarje, da so prišli, kakor je navada, prepozno, da bi bili zabranili to katastrofo.“

„Drugi dan odšel sem iz Sorrenta. Neznosno in strašno zdelo se mi je v sicer prijaznem mesteci, in pogorišče, ki se je videlo iz mojega mostovža, napolnjevalo me je s strahom in grozo.“

„Tako se je končalo moje tretje snidenje s Pillionom.“

„In od tega časa ga nese več videli?“ vprašal sem Turmilova.

„Da, še jedenkrat,“ odgovoril mi je, „a bilo je le kratko snidenje; a če vas zanima, hočem vam povedati, kako je bilo.“

„Kako morete dvomiti to?“

Turmilov mi je zopet nalil vina, prižgal novo smodko in nadaljeval:

„Odšel sem iz Sorrenta in najel stanovanje v Pompeji, kjer sem mislil ostati, dokler me Božič ne pokliče v Rim. Iz časnikov sem izvedel, da je Pillionova četa razpršena na vse strani, mnogo njegovih ljudij bilo je ranjenih, ujetih in postreljenih, a o njem se ni vedelo ničesa. Kakor vselej poprej, tako je tudi zdaj brez sledu izginil, prav kakor bi ga bila zemlja požrla. Kar se tiče ustaje v Neapolji, pripovedovali so listi, da so pri dražbi Luigi Bellinijeve hiše res nastali precejšnji neredi, a vojaki so hitro razpodili druhal, katerej je očitvidno manjkalo vodje. V Amalfiji in Sorrentu nastali so tudi mali neredi, pa so se ravno tako končali. Kmalu povrnil se je zopet mir in v decembru že nikdo ni mislil na Pilliona.“

„Nekega dne proti koncu svojega bivanja v Pompeji sklenil sem iti na Vezuv. Zima je že bila nastopila, to je neapolitanska zima, katera kaže se s tem, da vlečejo viharji iz gorâ malo silneje in da na nekaterih krajih pobeli sneg na vrhu Vezuva,

okrog njegovega žrela, vinogradi pod goro in vrti pa še vedno zelené in cvetó.“

„V Pompeji dobil sem zanesljivega kažipota in s polno torbo jedij odrinila sva okolu polunoči z doma, da bi mogla občudovati prelepi prizor, kadar solnce vzhaja. Bila je lepa in svitla noč, tako da sva skoraj brez težav šla v goro, pri hladu nesva niti zapazila težav, ki so združene z gazenjem po čevljev visokem pesku na pepelnatem stožci.“

„Jedno uro pred solnčnim vzhodom bila sva že na vrhu gore, in težko sem čakal, da bi razgnali solnčni žarki sivo meglo, ki je ležala v fantastičnih plasteh okrog vrha gore. Kmalu so se zazibale te plasti. Gromadni plazovi oblakov valili so se doli z gore, in na vzhodu napovedovala je rudeča zarja prihod solnca; bolj ko so se ponizevali oblaki in mi zapirali pogled na podnožje gore, jasneje videlo se je v strašno z lavo in žveplenimi kristali napolnen kotel, iz katerega se pogosto valiti smrt in poguba na omehkuženi Neapolj.“

„Moj kažipot je za jeden trenutek oddalil se od mene. Ko sem zamišljen nepremakljivo zrl v ta peklenski kotel, čegar cvetlice bile so sestavljene iz kakor žveplo rumenih in kakor cinober rudečih kristalov, zdelo se mi je, da sem zaslišal globoko v višnjevih žvepljenih meglah, ki so napolnemale žrelo,

odstopile Rusiji. Ne da se lahko določiti, kaki da so pravi vzroki tega gibanja. Za Bolgarsko se misli, da je posebno novi zakon o vojaškem naboru glavni vzrok tej izselitvi.

Dopisi.

Iz Kopra 24. junija. [Izv. dop.] Včerajšnje volitve so se izvršile izvrstno, kakor smo tudi gotovo pričakovali. Voljena sta oba narodna kandidata gg. Spinčič in g. Križanac. Lahoni so napili vse svoje moči, da bi bil voljen vsaj eden njihov kandidat. A tudi ta srčna želja se jim ni izpolnila, kajti neizrečeno radi bi še gospodarili nad ubogimi istrskimi Slovani ter je povsod pritiskali le ob steno. Pravična stvar je zmagala in storjen je prvi korak k osvobojenju „tužne Istre.“ Da! priti mora trenutek in ta trenutek ni več daleč, ko lahko z veselo dušo porečemo: veseli se Istra, veseli se ves slovanski svet, kajti oslobojena je uboga istrska raja tujega jarma, pod katerim je toliko let kruto trpela! Propasti mora ono gospodstvo nad „našo Istro,“ katero je Lahon že smatral kot provincijo blažene Italije! — Upamo, da se i drugod volitve dobro izvrše in zagotovljena nam je boljša prihodnost.

Volitve za mesto se bodo vršile v sredo. — Kandidat lahonske stranke je dr. Gambini, katerega priporočajo že mesec dni veliki plakati. — Kaj nam je od njega pričakovati, menda da Slovenci že vedo; tudi nam pričajo to podpiri volilnega odbora. Čital bodeš sicer same — „ich“, — „ak“ etc., a to so ti pravi moške „pravega lahonskega pokoljenja!“ Kdo bi se ne smejal! G. dr. Gambini pa ima gotovo več nasprotnikov, nego li pristašev. Le težko da bi on prodrl, kajti veliko več jih je za g. Babuderja, tukajšnjega c. kr. gimnazijalnega vodjo. Ta gospod ni tako besen sovražnik Slovanstva in za nas bi bilo veliko bolje, da bi bil on voljen. Sicer je tudi njemu popevala pri zibelki slovenska mati, a časi se spreminjajo in tako se je spremenil tudi naš gosp. Babuder. — G. Babuder je razumen in tukaj obče spoštovan mož. — Imenovan je od presvitlega cesarja celo „vitezem“, z zlatim križcem za zasluge. — Lahončiči kaj marljivo agitujejo za g. dr. Gambinija, a prosti meščani jih vendar ne poslušajo v vsem. Govoril sem z nekaterimi volilci in rekli so mi, da raje ne gredo volit, nego bi imeli voliti dr. Gambinija. Prosti meščani neso tako neumni ne, oni izprevidijo, koliko jim škodujejo lahončiči in se radi tega tudi jeze in rote nad njimi. — Vsi c. kr. uradniki in c. kr. profesorji so za g. Babuderja. Naj le nikdo ne izostane in morda bode voljen — g. Babuder.

Naši lahončiči posnemajo one iredentovce, kateri toliko rovaajo proti Avstriji na italijanskih in tudi na naših tleh v vsem. Predvčeranjim zvečer trosili so po mestu precej velike črno obrobijene

listke, na katerih se simpatično piše o Oberdanku, in prav sovražno proti Avstriji. — No! saj to ni prvič. — Pred dvema letoma so metali mej ljudstvo jednake listke z napisom: W. Trieste Trento irre-dente, Italia é fatta ma nen compiuta.“ Se vè, še Istra jim je manjkala! Ne boš Jaka!

Narodović.

K navzočnosti Nj. veličanstva na Kranjskem.

Ker se je v programu, objavljenem dné 1. maja 1883., nekaj predrugáčilo, naznanja se še jedenkrat določen program potovanja Nj. veličanstva sledeče:

V sredo, dné 11. julija, popoldne: Prihod na deželno mejo v Trbovljah. — Odhod v Ljubljano ob 3^{3/4} uri; prihod ob 5. — Zvečer ob 8. uri: Bakljada in podoknica.

V četrtek, 12. julija, v Ljubljani: Zjutraj ob 8 uri: Velika maša. — Ob 10. uri: Poklonstvo na Najvišjem dvoru: deželnih poslancev, dvornih dostojanstvenikov, duhovščine, častništva, uradov itd. itd. — Popoldne ob 3. uri: Najvišja ogledovanja. — Zvečer ob 8. uri: Predstava in koncert v deželnem gledališču, razsvetljava mesta.

V petek, 13. julija, v Ljubljani: Zjutraj ob 7. uri: Pregled garnizije. — Dopoldne ob 10. uri: Občne avdijencije. — Popoldne ob 1. uri: Najvišja ogledovanja. — Ob 4. uri: Slavnostno streljanje in ljudska veselica.

V soboto, 14. julija, v Ljubljani: Zjutraj ob 6. uri: Najvišje nadzorovanje vojaštva. — Ob 10. uri: Uložitev temeljnega kamna za „Rudolfinum“. — Na to in pa popoldne: Najvišja ogledovanja.

V nedeljo, 15. julija, Ljubljana - Idrija - Postojina - Ljubljana: Zjutraj ob 6. uri: Vožnja skozi Dolenji Logatec v Gorenjo Idrijo. Prihod zjutraj ob 9^{3/4} uri: Ogled rudarije. — Ob 11^{3/4} uri: Skozi Logatec v Postojino. Prihod popoldne ob 3^{1/4} uri: Najvišje ogledovanje. — Popoldne ob 5^{1/2} uri: Povrat v Ljubljano. Prihod zvečer ob 7^{1/4} uri.

V ponedeljek, 16. julija, Ljubljana - Kamnik - Kranj - Begunje - Bled: Zjutraj ob 7. uri: Vožnja v Kamnik. Najvišje ogledovanje. — Dopoldne ob 11. uri: Nadaljevanje pota skozi Cerklje v Kranj. Prihod ob 1^{1/4} uri: Najvišje ogledovanje. — Popoldne ob 1^{3/4} uri: Skozi Radovljico - Lesce v Begunje. Najvišje ogledovanje. — Ob 3^{1/2} uri: Na Bled. Prihod ob 5. uri. — Zvečer ob 9. uri: Veselica na jezeru.

V torek, 17. julija, na Bledu: Zjutraj ob 5^{1/2} uri: Odpotovanje skozi Terbiž.

Domače stvari.

— (Slavnost 600letnice v Mozirji.) Spored slavnosti, ki se bo obhajala v spomin 600

nekak glas, kakor bi se valili kamni v globočino. Gledal sem za glasom jako pazljivo, in zdelo se mi je, kakor bi se mej strjenimi lavinimi valivi premikal velik kamen popolnem proti prirodnim zakonom gori, ves zavrt v višnjevkaste sopare, ki so vreli zdaj tu zdaj tam iz žrelinih razpok. Kamen se je vedno bolj vzdigoval, soparji okrog njega so se stanjšali in osupnen sem zagledal, da je to človek, ki se je opirajoč na palico plazil počasi iz žrela in bližal se meni. Bil je visok, dolg in sub. Noge imel je zavite v velike opanke iz kože, katerih trakovi segali so do meč in trdno držali raztrgane, od žveplene kisline in vodnih soparov razjedene hlače. Klobuk njegov bil je brez vrha, in rujavi plašč, kateri je imel ovit okrog pleč, imel je toliko lukenj in zaplat, da jih nesem mogel prešteti. Vender stopal je verno in ponosno; na levej rami visela mu je dolga laška puška, ki je bila straš potnikom. Moral je iz svojega skrivališča opaziti, da sem ravno sam, kajti mahal jo je naravnost proti meni, odkril je stari klobuk in rekel z zamolklim in hripavim glasom:

„Dobro jutro, ekselencia!“

„Gledal sem te blede, upadle poteze, te rudeče, od žvepljenih soparov okrožene oči, to zmršeno brado; zdelo se mi je, da tega bledega obraza in teh

motnih očí še nikdar nesem videl, in ko sem se postavil v bran, vprašal sem ga:

„Kdo ste vi? kaj hočete?“

„Ali me več ne poznate?“ vprašal je in vrgel proč sežgano palico ter podal mi roko.

„Še jedno trenutje sem mislil, da je kak ropar ali norec, ki mi hoče storiti kaj hudega, a hitro sem se premislil in čudeč se zaklical:

„Pillone, ali ste vi?“

„Da, ekselencia,“ odgovoril je. „Žvepleni soparji ne denejo dobro plučam, moral sem se jako spremeniti, odkar se nesva videla.“

„Da, res ste se!“ rekel sem mu.

„Globok vzdih izvil se je iz njegovih prs, in gledal je srpo v globino, iz katere je prilezel.“

„Videl sem stati vas tu na kraji žrela,“ nadaljeval je. „Vas sem brž spoznal. Šel sem k vam, da bi vas nekaj prosil.“

„Umolknil je in težko je sopesl, kakor bi mu bilo težavno govoriti. Smilil se mi je ta bolehen, raztrgan človek, katerega postava ni imela nič zapovedljivega, s čemer se je odlikoval Pillone, in odgovoril sem mu prijazno:

„Ako morem kaj storiti za vas, storil bom z veseljem.“

(Dalje prih.)

letnice združenja Štajerske in slovenskih pokrajin pod vladno prevrzišene Habsburške dinastije dné 2. julija 1883. Dan pred omenjeno slavnostjo o poludne razvesi se cesarska zastava ter počasti z 22 streli. Hiše v trgu se okinčajo z zastavami. Isti večer o 1^{1/2}9 godba po trgu, bakljada, občna razsvetljava po trgu, strel, zažiganje kresov. Dan slavnosti zjutraj ob 4. budnica z godbo in strelom. Ob 1^{1/8} se zbirajo na trgu: občinski zastop mozirski, krajni šolski svet mozirski in šmihelski. Zastopa gorenjesavinske posojilnice in narodne čitalnice. „Savinjski Sokol“, krdele veteranov, rezervistov in domobrancev, šolska mladina mozirska in šmihelska, katero spremljajo šolski svetovalci in učitelji. Ob 3^{1/8} slovesni spreved v farno cerkev k slovesnej petej maši, pred mašo slavnostni cerkveni govor, po maši „Te Deum“, cesarska himna in strel. Po cerkveni slavnosti redni spreved nazaj na trg; šolska mladina, zastopi društva stopijo tam v red, isto tako tudi veterani, rezervisti, domobranci in „Sokol“. Potem sledi govor župana ali njega namestnika in se konča s trikratnim „živijo!“ cesarju in celej prevrzišenej cesarskej obitelji; godba igra cesarsko himno, ki se spremlja z dva in dvajsetimi streli. Defiliranje rezervistov, domobrancev in „Sokola pred županstvom. Šolska mladina se postavi pred oder na trgu, kjer se potem vrsti slavnostni govor, petje v ta namen zloženih pesnij in deklomovanje. Potem se pogosti mladina. Narodna veselica na prostem. Slavnostni banket. Zvečer veliki ples v gostilnici pri Kolencu.

— (Knjižice „Habsburški rod“) se je, kakor se nam poroča z Dunaja, že 10.000 iztisov razprodalo. Največ te knjižice je šlo na Spodnje Štajersko, kjer se bode šolska mladina prav obilo z njo obdarovala. Čujemo, da je ljubljanski magistrat naročil za ljubljanske ljudske šole 2000 iztisov te knjižice. Po tem vzgledu naj bi se ravnali tudi krajni šolski sveti po deželi! Učitelji in šole po Kranjskem, katere mislijo 11. julija šolsko mladino s to jako primerno knjižico obdarovati, naj se podvizajo z naročili, da bode založnik in tiskar g. Rauch na Dunaji znal prirediti drugi natis, ako ga bode treba. Naročila naj se pošiljajo nujno pod adreso: Karl Rauch, Buchdruckeri, Wien, V. Spengergasse 6. — Uspeh te knjižice je tem pomenljiveji, ker je omenjenih 10.000 izvodov šlo le na Kranjsko in Štajersko. Koroška in Primorska nesta do sedaj naročili niti jednega izvoda.

— (17. občni zbor) prvega ljubljanskega društva za podporo in oskrbovanje bolnih in onemoglih društvenikov, vršil se je v nedeljo ob 11. uri dopoldne v magistratnej dvorani v navzočnosti 50 članov. Mesto zadržanega vodje dr. Keesbacherja otvoril zborovanje tajnik dr. Schaffer. Pozdravlja je zborovalce poroča o delovanji društva nemški, gosp. mestni odbornik in denarničar Miha Pakič slovenski. Poročilu povzamemo: L. 1882 bilo je dohodkov: 3054 gl. 3 kr. (1881. l.: 2840 gl. 48 kr.), troškov 2726 gl. 93 kr. (1881. l.: 2647 gl. 30 kr.), tako tedaj konec leta ostaja v blagajnici 327 gl. 10 kr. (1881. l.: 193 gl. 18 kr.) Konec leta 1882. je bilo imovine 4960 gl. 33 kr., konec leta 1881. pa le 4738 gl. 63 kr., kar kaže, da se je pretečeno leto imovina zdatno povišala, akoravno to leto ni bilo nenavadnih dohodkov, kakor so se poznejša leta večkrat dobivali po javni tomboli in na druge jednake načine. Kar se tiče posameznih zneskov društvene imovine, izpremenilo se je mnogo v tem, da so bila izžrebana zastavna pisma avstrijskega zemljiško-kreditnega zavoda v nominalnem znesku 1500 gold., in da so se namesto teh nakupile notne rentne obligacije za 2000 gl. K tem številkam vodstvo to pot le malokaj še dostavlja. Leto 1882. more se po vsem, kar zadeva gospodarstvo, zaznamovati k rednim in ugodnim. Precej so se stroški tudi zmanjšali po tem, da se je dajalo manj podpore takim udom, ki neso pravi bolniki, temveč le hiralci in si ne morejo kaj prislužiti, kakor se je o tem poročalo in dokazovalo leta 1881. Izjemno pa se je tudi pretečeno leto po stanu društvene blagajnice hiralcem izplačevala podpornina. Kar se tiče števila dru-

štvenikov, da bi se bolj pomnožilo in kar zadeva množstvo mnogih tukajšnjih društev v podporo bolnim, sklicuje se vodstvo na dotične opómuje, ki jih je izraževalo skoro v vseh poročilih poslednjih let. Kakor drugekrati, tako ima vodstvo tudi zdaj prijetno dolžnost, da se tu prisrčno zahvaljuje slavni kranjski branilnici za zdatno darilo 100 gld., tako tudi gospodom tiskarjem Klein-u in Kovač-u in Rudolfu Milic-u za tiskovine, in gospodom lekarničarjem, ki so društvu zdravila ceneje oddajali. K sklepu prav živo priporočamo to društvo vsem društvom in sploh vsem človekoljubom, da bi ga uspešno podpirali, kajti društvo si že nekaj let pošteno prizadeva, da izpolnjuje svojo lepo, ljudomilo namero. — Društvo je štelo pretečeno leto 160 udov. Za podporo udov se je izdalo 875 gl. 44 kr., za pogrebe 100 gl. G. Spoljarič-u, trgovcu in hišnemu posestniku v Ljubljani, kateri je podaril društvu 42 gld., izreče se mej glasnim odobravanjem soglasna zahvala, na predlog g. Alojzija Eberla pa društvu nemu odboru za izvrstno poslovanje. Pregledniki računov se izvolijo gg. Anton Košak, Ivan Berovski in Alojzij Eberl. V vodstvo: Predsednikom: dr. Keesbacher; namestnikom: mestni odbornik, tiskar Anton Klein; glavnim blagajnikom: mestni odbornik Miha Pakič; kontrolorjem: Felix Waidinger, hišni posestnik; tajnikom in knjigovodjem: dr. Adolf Schaffer. Za mestno faro sv. Nikolaja: blagajnikom: Ferdo Maček, hišni posestnik; odbornikoma: Anton Klein in Ivan Kovač, tiskarja; za mestno faro sv. Jakoba: blagajnikom: Tone Toppel, krojač; odbornikoma: Makso Benda, krojač in Fran Watzel, ženski krojač; za kapucinsko predmestje: blagajnikom: Tone Golob, čevljar; odbornikoma: Jaka Spoljarič, hišni posestnik in ključar in Andrej Zitterer, čevljar; za faro sv. Petra: blagajnikom: Janez Novak, hišni posestnik in mizar; odbornikoma: Josip Bukovnik, frizer in Matija Horvat, čevljar; za Trnovsko faro: blagajnikom: Ivan Zitterer, hišni posestnik; odbornikoma: Ivan Komar, mestjan in Josip Novak, krojač. Potem se seja sklene.

— (Vojna ladija v Sisku.) Preteklo soboto priplul je v Sisek avstrijski monitor „Maros“ na svojem vežbalnem potovanju. „Maros“ ima 3 častnike, 48 mož in 3 kanone na krovu.

Telegrama „Slovenskemu Narodu“:

Nyiregyhaza 26. junija. Sodišče odvrnilo je predlog državnega pravdnika in zagovornikov, naj bi se kot pričča zaslišal preiskovalni sodnik Bary zaradi njegovega obnašanja pri inkviriranju Moritza Scharfa — ker bi bilo tako zaslišanje neobičajno in bi se ne dalo opravičiti. Državni pravdnik in zagovorniki prijavijo proti temu pritožbo ničnosti.

London 26. junija. Zdravstvena komisija v Damietti spoznala je tamošnjo epidemijo za kolero. Vedno več bolnih.

Tujci:

24. junija.

Pri **Slonu**: Kohnhauser iz Trsta. — Maver iz Postojne. — Dr. Maur iz Dolenjskega. — Baron Schwegel. — Ritter iz Potabla.

Pri **Mallét**: Dr. vitez Schneid iz Gorice. — Bajardi iz Gradca. — Hoffmeister z Dunaja. — Dr. Samec iz Kamnika. — Rotter z Dunaja. — Dev iz Črnomlja. — Berik z Dunaja. — Schwarz iz Beograda.

Pri **avstrijskem cesarju**: Valentiš iz Bistrice.

Dunajska borza

dné 26. junija.

(izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	78 gld.	45	kr.
Srebrna renta	79	10	„
Zlata renta	99	30	„
5% marcna renta	93	30	„
Akcije narodne banke	839	—	„
Kreditne akcije	300	—	„
London	119	90	„
Srebro	—	—	„
Napol.	9	50	„
C. kr. cekini	5	67	„
Nemške marke	58	50	„
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	120	„
Državne srečke iz l. 1864	100	168	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99	30	„

Ogrska zlata renta 6%	120	45	„
„ „ 4%	89	60	„
„ papirna renta 5%	87	35	„
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	103	—	„
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	114	75
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	118	20	„
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	103	20	„
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105	—	„
Kreditne srečke	100 gld.	170	—
Rudolfove srečke	10	19	25
Akcije anglo-avstr. banke	120	110	—
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	219	25	„

Dva dobra mizarska pomočnika

dobita **takoj službo.** — Natančneje pové

Janez Jerina,

(416—3)

mizar v Dolenjem Logatci.

Št. 424.

(421—2)

Razglas.

Zaradi prihoda Nj. Veličanstva v mesto Kranj v ponedeljek dné 16. julija t. l. bode tržni dan na mesto v ponedeljek v **torek dné 17. julija.**

Mestna županija Kranj,

dné 20. junija 1883.

Vožne liste
nemške in nemško-slovenske
pripočeta po najnižji ceni
„**NARODNA TISKARNA**“
v Ljubljani.

Rastline in cvetice vsake vrste,
kakor konifere, cedre, crytomerije, thuja, thuopsis, myrte, agave,
begonije, hortenzije, oleander, pelagonije, fuksije itd. itd., povodom
predstojenih slavnosti posebno prikladne za
dekorecije
prodajajo se nenavadno ceno
v vrtnariji **C. Schmidt-a,**
na Karlovškem predmestju. (411—3)

Ob priliki predstojenega prihoda Nj. Veličanstva k šeststoletnej deželnej slavnosti priporočam se najtopleje za
slovesno okrašenje hiš,
celih ulic in prostorov,
kakor tudi za pravilno dekoriranje oken,
balkonov in uhodov
v Ljubljani, kakor tudi izven nje po deželi. Tudi se priporočam za prireditel
zastav, praporov, grbov in drugih okraskov
vsake vrste in velikosti in v vseh zahtevanih barvah, (360—6)
vse solidno izdelano po najnižjih cenah.
Da se more jamčiti za pravočasno izvršitev čestitih naročil, prosim jih kar hitro
možno izvesti
z odličnim spoštovanjem udani **FRAN DOBERLET.**

Prostovoljnim požarnim stražam po Kranjskej!

Prostovoljne požarne straže se nameravajo ob navzočnosti Nj. Veličanstva presvitlega cesarja udeležiti pri sledečih slavnostih: 1. pri uhodu Nj. Veličanstva; 2. pri bakljadi zvečer istega dne; 3. pri uložitvi temeljnega kamna za muzej Rudolfinum; 4. pri slavnostnem obhodu in ljudske veselici.

Slavni odbor za stanovanja preskrbel je kranjskim požarnim stražam brezplačna prenočišča, kakor je tudi skrbel za to, da se na zahtevanje dobé posebna stanovanja za zmerno plačilo.

Torej še jedenkrat pozivljamo svoje tovariše, da se v obilnem številu in pravočasno udeležé predstojenih slavnostnih dnij ter smo vedno z veseljem pripravljeni podajati vsakeršna dotična pojasnila (425)

Za odbor prostovoljne požarne straže Ljubljanske:

Doberlet, načelnik.

Rüting, tajnik.